

MEGERŐSÍTETT LÖVÉSZZÁSZLÓALJ

ÉLES LŐSZERREL VÉGREHAJTOTT HARCGYAKORLATA

Timokin ezredesnek a Vojennij Vjesztnyik 1946. évi 6. számában megjelent cikke nyomán közli:
Bodó István főhadnagy

1. Általános elvek

„Megerősített lövészszáslóalj támadása az ellenség állóvédelmének áttörésénél” tárgyú harcszerű éles lögyakorlatnak a csapatok harckiképzésében különösen nagy jelentősége van. Ezen a harcgyakorlaton a lövészszáslóalj, az alárendelt és támogató egységek a főharcnemet a légjellegzetesebb alakban — az ellenség védelmének áttörésében gyakorolják.

Hogy az ilyen harcgyakorlat célirányos és tanulságos legyen, a gyakorlatvezető mielőtt a gyakorlat megszervezését és kidolgozását megkezdi, határozza meg a harcászati tartalmát — mire és hogyan fogja megtanítani a száslóaljat (a támogató és beosztott egységekkel együtt), mint egységet, továbbá a tiszteket, tiszthelyetteseket, tiszteseket és honvédeket személynként.

Mint a háborús tapasztalat is mutatja, a lövészszáslóalj támadása az ellenség védőállásának áttörésénél igen nagyütemű, lendületes, megállás nélküli, egészen az ellenség tűzértségének ütegállásáig, vagyis a fővédelmi öv teljes mélységéig (6—8 km).^{*} Tehát az ellenség főellenállási vonalának és fővédelmi övének áttöréséhez szükséges, hogy a száslóalj elszige telje és megsemmisítse az ellenálló támpontokat, törjön be a védőállás mélységébe, sikeresen verje vissza az ellenlökéseket (különösen a harcokosi és rohamlőveg csoportokét) és megállás nélkül vegye birtokba az ellenség ezred- és hadosztálytartálékainak állásait.

A felsorolt feladatok sikeres megoldásához az első lépcsőben támadó száslóaljat megfelelően meg kell erősíteni. Mint ahogy tudjuk, a támadó lövészszáslóaljat rendszerint néhány üteggel (a kísérésre) egy-két műszaki szakasszal, néhány harcokosival és rohamlővegekkel erősítik meg. A száslóaljat ezenfelül nagyszámú tűzértség és gyakran harcokosiegységek is támogatják.

A lövészszáslóalj kísérő tűzérséggel, harcokosikkal, műszakiakkal nagyszámú támogató tűzérséggel, esetleg repülőkkal végrehajtott támadása a parancsnoktól igen nagy figyelmet követel az együttműködés megszervezésénél és annak a harcterületen való megtartásánál. Az együttműködést, mint ahogy a háborús tapasztalat is mutatja, a harctevékenység célja és az ellenség védőállásának egyes pontjai szerint szervezzük meg, így biztosítjuk a megerősített lövészszáslóalj és a harcokosik lendületes támadását a védelem teljes mélységében. Ezt elérjük azzal, hogy a támadás előkészítésének időszakában elnémitjük és megsemmisítjük az ellenség védőállásának legfontosabb tűzfészkeit, másodsorban, hogy a támadást tűzérséggel és repülőkkal hatásosan támogatjuk, harmadsorban, hogy a száslóalj egységeinek harctevékenységét a támadó harc minden szakaszában összhangba hozzuk a támogató tűzfegyverek működésével és helyesen alkalmazzuk a tűz és a mozgás elvét. Ezen követelmények, amelyek a

^{*} Ennek végrehajtásához igen sok esetben az ezred, a hadosztály, sőt néha a hadtest 2. lépcsőjének harcbavetése is szükséges.

védelem áttörésénél a sikeres végrehajtás döntő tényezői, visszatükröződjenek az éles lőszerrel végrehajtott zászlóalj-hadgyakorlat oktatási céljából is.

A háborús tapasztalatból tudjuk, hogy az állóvédelem áttörését általában az ellenséggel szoros harcérintkezésben kezdjük, és pedig arról a terepszakasgról megindított rohammal, amely az ellenség főellenállási vonalától 150—180 m-re van. Ezt a készenléti helyet a lövészegegyeségek rendszerint a támadás megkezdése előtti éjjelen, vagy előző nap foglalták el és csak ritkán a tüzéségi előkészítés alatt. A parancsnoki felderítés feladatát, a harc és az együttműködés megszervezését, az egységek, a beosztott és támogató tűzfegyverek tűzfadatait, a zászlóaljparancsnok még a készenléti hely elérése előtt adja meg. Ehhez a zászlóaljparancsnoknak világosan legalább 6 óra szükséges.

Igy a támadó harc jellegétől kiindulva a megerősített „lövész zászlóalj támadása az ellenség védelmének áttörésénél“ tárgyú éles lőszerrel végrehajtott harcgyakorlat felöleli a harc következő fontosabb mozzanatait (és az előkészítés szakaszait); a roham megszervezését és előkészítését, a rohamot, annak támogatását és a harcot a mélységi övben.

A tiszteknek a harc megszervezésével kapcsolatos kötelemait (első ütem) célszerű még a foglalkozás előtt (előtti napon) *hadjáték* alakjában a gyakorlat helyén és a gyakorlaton résztvevő tisztekkel átvenni. Éles lőszerrel végrehajtott harcgyakorlatot a roham előkészítésével virradatkor vagy virradat előtt kezdjük. Erre az időpontra a résztvevő zászlóalj a beosztott tűzfegyverekkel együtt elfoglalja a rohamállást és a tüzelőállásokat (éjszaka foglalják el).

Hogy elkerüljük a harcrend összezsúfolását, de ugyanakkor megfelelő tömörséget is érünk el, célszerű a közepesen megerősített zászlóalj támadási kiterjedését 700 m-ben megadni. A gyakorlat alatt a zászlóalj harcrendjét valamilyen harctevékenységtől függően változtassuk, hogy gyakorolni lehessen a harcrendváltogatást is.

Az éles lőszerrel végrehajtott zászlóalj harcgyakorlathoz jelen esetben a célterületet úgy rendezzük be, hogy felölelje a fővédelmi öv teljes mélységét egészen a hadosztálytartálekok állásáig. A célterület szélességi kiterjedése kissé haladja meg a támadó zászlóalj szélességi kiterjedését. Ez azért szükséges, mert ezzel biztosítjuk a támadás mélységét és a zászlóaljparancsnoknak gondosan kell megszervezni az együttműködést, biztosítani kell a csatlakozási pontokat, le kell küzdenie az oldalazó tűzfészeket, valamint a szomszédok felől jövő ellenséges ellenlökéseket.

Az elmondottak természetesen nem azt jelentik, hogy az ellenség védőállásának minden elemére teljes létszámú célt kell felállítani. Amit a harcgyakorlat alatt a tüzéségi és a repülő támadásnál éles lőszerrel végrehajtani nem lehet, a tüzéségi tüzet és repülő bombákat robbanó lövedékekkel, durrancsokkal, puffancsokkal, továbbá egyes lövegek és aknavetőek tüzevel utánozzuk (korlátozott számú lőszerrel). Ezért nem feltétlen szükséges teljes számban azokat a célokat megjelentetni, amelyeket a tüzéségi és a repülő előkészítésig felderítettünk volna. Egyszerűen az ellenséges célokat a tüzéségi és repülő előkészítés eredményének figyelembevételével állítjuk fel.

Hogy az ellenség védelmi rendszerét valóságos színben lássuk (amely a hallgatóknál feltétlen szükséges a parancsnoki felderítés végrehajtásánál, a támadás és az együttműködés megszervezésénél, továbbá a készenléti

hely elfoglalásánál) a védőállást, a harcokcsi és gyalogság elleni akadályokat a gyakorlat elgondolásának megfelelően teljesen építsük ki.

A zászlóaljkötelékben éles lőszerrel végrehajtott harcgymagorlat főcélja, hogy ellenőrizzük az összes gyalogsági tűzfegyverrel, valamint a kísérő lövegekkel az ellenség védőállásában különböző célokra a tüzelés pontosságát. A nem célzott tömegtüzet ne alkalmazzuk. Bár a Nagy Honvédő Háborúban elég gyakran használták, a gyakorlaton nem célszerű alkalmazni, mert nagymennyiségű lőszerfogyasztással jár.

A gyakorló lőszert a harcgymagorlaton főképpen az ellenség és a szomszédok tüzésére használjuk. Az éles lőszert gyakorló lőszerrel nem szabad összekeverni, mert ez könnyen szerencsétlenséget okozhat. A harcokcsik, rohamlővegek, és az aknavetőik biztonsági okok miatt a jelzők körletén kívül eső, a gyalogsági fegyverek céljaitól nagyobb távolságra lévő célokra tüzeljenek.

2. A harcgymagorlat megtervezése és előkészítése.

Tisztázzuk a harcgymagorlat tárgyát, állapítsuk meg a harctéri tapasztalatoknak megfelelően a harcászati tartalmát. A gyakorlatvezető állapítsa meg a gyakorlat célját, mozzanatait, a részletcélokat, valamint minden mozzanatban az átdolgozandó kérdéseket. Jelen esetben ez a következőképpen néz ki:

A) A harcgymagorlat célja:

— ellenőrizzük az egységeknél, a támogató tűzfegyverekkel és a szomszédokkal együttműködve, a támadó harc végrehajtását a harc minden mozzanatában, ellenőrizzük a harcmezőn a manőverezési készséget és az ellenség megsemmisítéséhez a védőöv áttörésénél az összes tűzfegyver felhasználását;

— ellenőrizzük a tiszteknél, hogyan tudják megszervezni és irányítani a támogató tűzfegyverekkel és a szomszédokkal együttműködve, egységük támadó harcát;

— ellenőrizzük a tiszteseknél és, a tiszthelyetteseknél, hogyan irányítják egységüket, annak tüzet, hogyan vezetik a közelharcot, hogyan használják fel azonnali támadásra a tűzéség és harcokcsik beavatkozását;

— ellenőrizzük a harcosoknál egységük kötelékében a mesteri és határozott előremozgást és a különböző távolságokon lévő célokra a pontos tüzelést

B) A harcgymagorlat mozzanatai, részletcélok és oktatási kérdések:

Első ütem:

— a zászlóalj támadásának megszervezése (hozzávetőlegesen világosban 6—8 óra).

Részleges oktatási cél:

— ellenőrizzük, hogy a tisztek hogyan szervezik meg egységük támadását a támogató és alárendelt tűzfegyverek felhasználásával.

Oktatási kérdések:

1. a zászlóaljparancsnok parancsnoki felderítése a századparancsnokkal, a beosztott és támogató egységek parancsnokaival;

2. a támadás és az együttműködés megszervezése, a szóbeli parancs kiadása;

3. A századparancsnok parancsnoki felderítése a szakaszparancsnokokkal, a támogató tűzfegyverek parancsnokaival és a századparancsnok szóbeli parancsának kiadása.

Második ütem:

a zászlóalj magatartása a roham elkészítésénél (előreláthatólag a sötétség beálltától virradatig).

Részleges oktatási cél:

a beosztottak sajátítsák el a tüzelőállások és figyelőhelyek berendezését és ellenőrizzük, hogy a zászlóalj éjjel a rohamállást szervezetten és rejtve hogyan foglalja el.

Oktatási kérdések:

1. támogató tüzéség lövegkezelői elfoglalják a tüzelőállásban a helyüket (a támadás előtti este);
2. a tüzelőállásokat és figyelőhelyeket berendezik;
3. az egységek elfoglalják és kiépítik a készenléti helyeket (lövészgödörket, továbbá a lövészárkokból kijárókat építenek stb.);
4. a tiszthelyettesek, tisztesek és harcosok megkapják feladatukat;
5. az ellenség főellenállási vonala előtti gyalogsági és harckocsi akadályokon kapuk létesítése és azok megtisztítása;
6. a tüzéségi előkészítés tűzhatásának és az ellenség megfigyelése.

Harmadik ütem:

Roham és a főellenállási vonal elfoglalása (hozzávetőlegesen 30—40 perc).

Részleges oktatási cél:

ellenőrizzük, hogyan oldják meg feladatukat a zászlóalj egységei, milyen az együttműködés a támadás alatt a támogató és beosztott tűzfegyverekkel. Ellenőrizzük a lövészek, géppisztolyosok, géppuskások és lövegkezelők célzott tüzelését a támadó zászlóalj arcvonala előtt, valamint a hézagokban kis és közepes távolságon feléledő tűzfészekre és gyalogsági célokra.

Oktatási kérdések:

1. a támadó egységek egyidejű előremozgása a harckocsikkal a tűzhenger mögött (tűzhengert durrancsokkal és robbanó lövedékekkel jeleztesük);
2. a gyalogsági és harckocsi akadályokon való gyors és helyes áthaladás;
3. a tűz és mozgás összhangba hozása anélkül, hogy a géppuskák és a kísérő lövegek a lövészszázadok harcrendjétől lemaradnának;
4. roham alatt a különböző célok megsemmisítésére célzott tűzzel;
5. a lövészárkokban, összekötőárkokban visszamaradt ellenség megállás nélküli megsemmisítése kézigránáttal és szuronnyal.

Negyedik ütem:

Harc a védőállás mélységében és az ezredtartalékok állásai elleni roham (hozzávetőlegesen 1 óra).

Részleges oktatási cél:

ellenőrizzük, hogy a zászlóalj beosztottai hogyan ismerik a beosztott és támogató tűzfegyverekkel együttműködve az ellenség védőállásának mélységében a közelharc végrehajtását.

Oktatási kérdések:

1. a támpontok elszigetelése és megkerülése, hogy a támadást a védelem mélységében kifejllesszük;
2. célzott tűzzel az oldalazó tűzfészek és támpontok megsemmisítése;
3. az ellenség gyalogos ellentámadásának visszaverése lövész- és géppuskás egységek összpontosított tűzével;
4. a zászlóalj tartalékok harcbevételése, a támadás kifejllesztése és az ezredtartalékok állásának birtokbavétele;

5. a harcászati szempontból fontosabb ellenséges támpontok ideiglenes megerősítése az élőerők és a tűzfegyverek egy részével.

Ötödik ütem:

a támadás kifejlesztése és roham az ellenség hadosztálytartalékainak állásai ellen (hozzávetőlegesen 1½—2 óra).

Részleges oktatási cél:

ellenőrizzük a zászlóalj és a támogató tűzfegyverek beosztottainak harctevékenységet a támadás kifejlődésével, az ellenség gyalogos és harc-kocsi ellentámadásainál, valamint repülő rajtaütéseinél

Oktatási kérdések:

1. az együttműködés helyreállítása a harc folyamán és a támadás sikerének további kiaknázása,

2. az ellenség repülőtevékenysége alatt a harc-kocsi és gyalogsági ellentámadás visszaverése,

3. az ellenség hadosztálytartalékainak állásaira rohammenetből.

Megjegyzés: A harcgyakorlat első mozzanatát, mint azt már ismer-tettük, az általános tervtől különállóan is végrehajthatjuk. Ezt a mozza-natot a tiszteknek a harcgyakorlatot megelőző napon a terepen hadijáték keretében oktathatjuk. Az oktatási céltól, valamint a rendelkezésre álló időtől függően, a mozzanatok száma kevesebb is lehet.

Miután az oktatás célját, a mozzanatok, a részleges oktatási célo-kat, valamint az oktatási kérdéseket minden mozzanatra vonatkozóan megállapítottuk, határozzuk meg a harcgyakorlat harcászati elgondolását. Vázlatosan tüntessük fel a harcgyakorlat tárgyát és az oktatási célt mozza-natokra felbontva. Jelen esetben a harcászati elgondolást a csatolt vázlat mutatja.

Éles lösszerrel végrehajtandó zászlóalj-harcgyakorlaton legfontosabb a harcgyakorlat terepének kiválasztása. A gyakorló terület nagy szélességi (4 km) és mélységi (12 km) kiterjedése megfelelő terep kiválasztását igen megnehezíti.

A harcgyakorlat terepét először a térképen válasszuk ki, utána részle-tesen szemrevételezzük a terepen. A gyakorlatvezető a harcgyakorlat álta-lános harcászati elgondolásából kiindulva, a szabályzat követelményeinek megfelelően hajtja végre a szemrevételezést.

A szemrevételezésen vegyenek részt: a gyakorlatvezető (hadosztály-parancsnok), törzsparancsnok, vagy a hadművelleti osztály vezetője, a gyakorlatvezető helyettese, (tüzér, páncélos és műszaki) és a kijelölt jelző-parancsnokok. A szemrevételezés eredményét vázlatban rögzítsük, amelyen tüntessük fel a zászlóalj egységeinek, és a támogató tűzfegyverek helyét, a (a harc mozzanatai szerint) készenléti helyét és a híradás megszervezését.

A vázlaton tüntessük fel: a fő- és melléklőirányokat, a tüzelési tilalmi határokat, a tüzéség- és aknavetőegységek számára a tűzterületeket, a vonatkozási pontokat, a jelzők és a tűzutánzók számára a fedezékek helyét, a harcgyakorlat mozzanatai szerint a célok elhelyezésének rendszerét, a tüzéségi és aknavetőtűz, valamint repülőbombajelzés területeit, terep-szakaszait, a harcgyakorlat egész területén a biztonsági örk helyét, és a biztonsági járőrök (gyalogos és lovas) menetvonalát.

A szemrevételezés befejezésekor a jelzőparancsnok megkapja az utasításokat, berendezi a célterületet, a gyakorlatvezetőség törzse pedig elkészíti a szükséges okmányokat. A törzs a következő okmányokat készítse el:

- a) a harcgyakorlat helyének vázlatát;
- b) a feladatot rövid helyzet keretében a következő mellékletekkel: felderítési vázlat, az ezredparancsnok parancsa a támadásra, a harc terve és a tűzérési támadás vázlat;
- c) a harcgyakorlat mozzanatonkénti lefolyásának vázlatát,
- d) a harcgyakorlaton résztvevő egységek állománytáblázatát, a döntnökök névsorát, lőszer és tűzutánczó eszközök felhasználását, a jelzők és tűzutánczók elosztását,
- e) a híradóeszközök elosztását,
- f) a harcgyakorlat berendezéséhez szükséges anyagi ellátás vázlatát,
- g) a jelzők, tűzutánczók és döntnökök naptári kiképzési tervét,
- h) a jelzők, tűzutánczók, biztonsági őreik, járőrök és a lőtértsz kioktatását.

Ezenkívül a gyakorlatvezető szak helyettesei egységük tevékenységére és a tűzvezetésre vonatkozó részletes kiegészítő tervet készítsenek.

3. A harcgyakorlat végrehajtására vonatkozó megjegyzések

Nagy figyelmet fordítsunk a döntnökök és jelzők kioktatására.

A döntnökök számának megállapításánál a harcgyakorlaton résztvevő egységek számából indulunk ki (kezdve lövészzakasztól és magasabb egységtől, vegyük figyelembe azt, hogy minden egységre egy döntnöknek kell jutni. Ezenkívül az ütegállásokba, az aknavető és géppuskás egységek tüzelőállásaiba, valamint a kísérő lövegekhez a tüzelés ellenőrzésére egy képzetebb tisztest, (néha tisztet) jelöljünk ki tűzdöntnökül. A döntnököket a gyakorlatvezető oktassa ki. A berendezett gyakorlóterületen játszassa le a jelzőkkel, valamint a tűzutánczókkal mozzanatonként a gyakorlatot (a harcgyakorlat terve szerint). Ezeken a foglalkozásokon a döntnökök tökéletesen ismerjék meg a terepet, az ellenség elhelyezését, harctevékenységeinek jellegét, a saját egységek és szomszédok harctevékenységeinek irányát és sorrendjét, a célok számát, megjelenési sorrendjüket és idejét, a tűz jelzését, különösen pedig annak az egységnek tevékenységét, amelyhez be vannak osztva. Jól ismerjék a gyakorlatvezetővel (vagy a fődöntnökkel) az összeköttetés módját, a jelentések rendjét, a jelzéseket, valamint a biztonsági rendszabályokat és intézkedéseket.

A döntnökök a gyakorlatvezető legfőbb segítői. Legfontosabb feladatuk, az oktató egység öntevékenységet és kezdeményezését szemelőtt tartva, annak parancsnokait nem helyettesítve, a tiszteket, harcosokat kellő időben és helyes harctevékenységre ösztönözni. Ezt csak úgy tudják megoldani, ha előre ismerik egységük harctevékenységeinek kifejlődését. Azért, hogy a századdöntnökök és a gyakorlatvezető helyettesei a harc lefolyását részletesen megismerjék, a gyakorlatvezető által tartott általános oktatáson kívül, egységükönél külön oktatásban is részesülnek. Meg kell jegyezni, hogy a döntnökökkel a harcgyakorlat lejátszása több időt vesz igénybe (pl. kétszer annyit) mint maga a harcgyakorlat. Ezért jelen esetben a kiképzésre legalább egy napot fordítsunk, amelyet célszerű a foglalkozás előtti napon megtartani.

A zászlóalj-harcgyakorlat irányítását a gyakorlatvezető törzse útján végzi, felhasználja továbbá a szakegységeknél lévő helyetteseit, a jelzők és a tűzutánczók parancsnokát. A gyakorlatvezető a legelőnyösebb helyen

telepített figyelőhelyen a hírközpont mellett tartózkodjon, azonban semmi körülmények között se mozogjon a gyakorló zászlóaljparancsnok nyomába.

Ha az éles lőszerrel végrehajtott harcgyakorlat egyoldali, akkor legfontosabb a jelzők és a tűzutánzók irányítása. Ez kifejezésre jut a jelzők és tűzutánzók kiképzésében is.

Hogy a jelzők gyorsan, helyesen és megfelelő időben mutassák meg a célokat, a tűzutánzók pedig helyesen jelezzék a tüzet, gyakorló foglalkozásokat kell velük tartani, és pedig azon a területen, ahol a harcgyakorlat fog lejátszódni.

Azonban a céltáblaellenség nem valóságos ellenség és a jelzőkkel sem sikerül a tűztevékenységet teljesen utánozni. Ezen hiányosságok kiküszöbölésére alkalmazzuk a döntnököket. A harcgyakorlat vezetésében másodszorban közreműködnek az előljáró parancsnokot, valamint a szomszéd egységek parancsnokait jelző döntnökök is.

A gyakorlatvezetők, vagy a döntnökök közlései az egységet és annak parancsnokát kezdeményező, öntevékeny munkára ösztökélje. Ha az oktató egység harctevékenysége a harcgyakorlat tervétől kissé eltér, anélkül, hogy az egész harctervet felborítaná, a szükséghez mérten a tervet helyesbíthetjük.

Nagy figyelmet fordítsunk arra, hogy az egységek ne mozogjanak előre a tűzfegyverek kihasználása nélkül, megtartsák az együttműködést és figyelembe vegyék az ellenség tűzhatását.

Ha az oktató egység, valami súlyosabb hibát követ el, akkor a megtorlás egyik módja, hogy kiállítjuk a harcból. Ilyenkor a harcosokat különleges jelekkel (jelzőszalag) jelöljük meg. Ha ilyen jelet látunk a harcson (tisztesen) akkor arra következtethetünk, hogy helytelen magatartást tanúsított. Az ilyen jellel ellátottak száma adja az egység „veszteségét”. A gyakorlat befejezésével, miután a veszteségeket összeszámoltuk, a kiállítottak bevonulnak egységükhöz.

Ebben a cikkben a zászlóalj éles lőszerrel végrehajtott harcgyakorlatának előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos részletkérdésekkel nem lehetett foglalkozni. A cikk terjedelme ezt nem engedte meg. A cél csak az volt, hogy a gyakorlatvezetőnek útmutatást adjunk a harcgyakorlattal kapcsolatos fontosabb kérdések megoldásában.

